

АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто теоретичні і практичні аспекти дослідження зовнішнього середовища функціонування вітчизняних підприємств. Звернено увагу на сучасні кількісні та якісні методики його діагностики для виявлення обмежувальних чинників та потенційних можливостей майбутнього розвитку. Запропоновано методику якісного оцінювання середовища функціонування підприємства.

Ключові слова: підприємство, зовнішнє середовище, аналітична діяльність, методи аналізу.

У сучасних умовах діяльність підприємства здійснюється під впливом чинників внутрішнього і зовнішнього середовища. Його динамічність та невизначеність дуже часто робить такий вплив загрозливим і створює ризики, що обмежують потенційні можливості для розвитку підприємств. Тому дослідження структури зовнішнього середовища, стану та динаміки показників, що його характеризують, є важливим напрямом аналітичної діяльності і передумовою формування стратегії розвитку промислових підприємств та вибору шляхів її реалізації.

Зовнішнє середовище має визначальний вплив на результати діяльності підприємств. Зокрема, у розвинених країнах вплив внутрішніх чинників становить 2/3, а зовнішніх – 1/3. Для України ситуація дещо інша, зовнішнім факторам відводиться вагоміше значення [1, с. 98]. П. Друкер зазначає, що нова парадигма менеджменту базується на тому, що менеджмент повинен бути орієнтованим на результат і ефективність організації. А оскільки, як зазначає вчений, результати діяльності будь-якої організації існують тільки за її межами, у зовнішньому середовищі, то менеджмент існує заради результатів, яких організація досягає у зовнішньому середовищі. Відтак, менеджмент покликаний визначити, яких результатів необхідно досягнути, щоб максимально мобілізувати ресурси організації для досягнення цих результатів та які існують можливості досягнення запланованих результатів у зовнішньому середовищі, за межами організації [2, с. 63-64]. Таким чином, управління підприємством вимагає дослідження зовнішнього середовища, його аналізування та оцінювання у межах сформованих концепцій управління.

Грунтовну відповідь на питання, як зовнішнє середовище впливає на діяльність підприємств дає аналітична діяльність, яку розглядають як процес широкого використання інформаційних даних, статистичного і кількісного аналізу, факторних і економетричних моделей, експрес-аналізу для розроблення управлінських рішень та їх реалізації [3, с. 7]. Аналітика може бути основою у розробленні управлінських рішень, які приймає людина, або керувати автоматизованими системами прийняття рішень. Закордонні фахівці розглядають аналітику як особливу діяльність – «розумний бізнес» (intelligence business). На

Заході аналітичні технології вже давно стали невід'ємною частиною бізнесу. Дані про діяльність підприємств консолідується у базах даних, які керівники використовують у процесі прийняття рішень. Що стосується України, то, як зазначають фахівці, тенденція масового переходу бізнесу на аналітичні системи виражена не так яскраво. Тому управлінські рішення, які найчастіше приймаються на основі інтуїції керівника, часто не підкріплені всебічним аналізом діяльності підприємства [4].

Формалізація бізнес-процесів вимагає виділення інструментарію аналітичної діяльності, який можна було б використовувати у межах аналітичної діяльності підприємства. Застосування видів аналізу, які за охопленням чинників, що впливають на нього, поділяють на макроекономічний (зовнішнє середовище) і мікроекономічний аналіз (внутрішнє середовище у зв'язку із зовнішніми чинниками прямої дії), дозволить комплексно здійснювати моніторинг середовища підприємства. Макроекономічний аналіз трактується як сукупність способів дослідження стану, тенденцій та закономірностей розвитку національної економіки [5, с. 24]. Він покликаний вирішувати значний перелік завдань, зокрема для підприємств його значення детерміноване необхідністю виявлення основних тенденцій та напрямів соціально-економічного розвитку з метою вироблення і реалізації заходів щодо компенсування негативних наслідків впливу зовнішнього середовища та вибору раціонального варіанта розвитку. Для здійснення макроекономічного аналізу використовують різні види економічного аналізу. Зокрема, за структуризацією підходів і методів дослідження виділяють системний, факторний, структурний, секторний, кластерний, SWOT (ситуаційний), морфологічний.

Складність проблем, що створюють загрози для підприємств на макрорівні, вимагає з'ясування причин їх виникнення та шляхів адаптування чи компенсування їх негативних наслідків. Відтак вибір методів аналізу залежить від характеру проблеми, інформаційного поля підприємства та його аналітичних можливостей. У межах сформованого переліку видів макроекономічного аналізу застосовують кількісні і якісні методи дослідження. Кількісні методи дають числову характеристику економічних явищ, визначають стан і

структуру економіки, причинно-наслідкові залежності, силу впливу окремих чинників. Якісні методи визначають способи підходу до вивчення закономірностей розвитку, що притаманні процесу наукового дослідження та наукового пізнання, зокрема індукцію, дедукцію, порівняння, евристичні прийоми, експертні оцінки [6, с. 28-32].

Отже, дослідження зовнішнього середовища є важливим напрямом аналітичної діяльності підприємства, який воно не завжди має можливість (інформаційну, кадрову, технічну, методичну) здійснювати. Тому для виявлення ключових чинників, що формують передумови якісної трансформації економіки України, дослідження макроекономічних тенденцій економічного розвитку проводяться спеціалізованими організаціями, що здійснюють аналітичну діяльність, для прикладу Національним інститутом стратегічних досліджень, такими міжнародними організаціями, як Міжнародний інститут розвитку менеджменту (IMD) (Лозанна, Швейцарія), Міжнародний економічний форум (Давос, Швейцарія), Інститут стратегії та конкурентоспроможності при Гарвардському університеті (США) [7; 8].

В умовах наявності широкого спектру інформації, що стосується різних аспектів діяльності підприємства та його середовища виникає проблема із обробкою та використанням отриманих у результаті досліджень даних. Тому сьогодні широко вивчаються засоби моніторингу середовища підприємства на основі розроблення та використання засобів візуального аналізу, зокрема таких, як діаграми, картографування та інших [9]. Загалом застосування засад аналітичної роботи у різних сферах діяльності підприємства і на різних рівнях управління ним є необхідною передумовою його успішного функціонування в умовах динамічного і невизначеного середовища.

На підприємстві дослідженням середовища, у якому воно планує і здійснює свій розвиток, займаються фахівці фінансово-економічних, збутових, виробничих підрозділів підприємства. Як правило, вони працюють із інформацією, що стосується відповідного напрямку роботи у межах їх функціональних повноважень. Ринок консалтингових послуг також пропонує широкий спектр аналітичних компаній, однак після кризових явищ 2009-2010 років довіра до них дещо знизилася. Попри складнощі у проведенні досліджень і аналізу зовнішнього середовища керівники підприємств більше уваги звертають у бік розвитку аналітичної діяльності за рахунок власних ресурсів та кадрового забезпечення. Але це вимагає формування та постійного удосконалення методологічного базису аналітичної діяльності на підприємстві, що можливо за рахунок використання традиційних та сучасних методик аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства.

Метою статті є узагальнення методологічних засад аналітичної діяльності підприємства, спрямованих на дослідження його зовнішнього середовища; визначення переваг застосування якісних підходів у цій сфері діяльності і їх застосування для здійснення системного і комплексного дослідження макроекономічних тенденцій, що впливають на розвиток підприємства.

Аналітична діяльність на підприємстві завжди посідала головну позицію у процесах забезпечення безперервної, ефективної та конкурентоздатної життєдіяльності. Основу аналітичної роботи складають методи аналізу, які дозволяють пізнати сутність економічних явищ та процесів, що супроводжують та

характеризують середовище функціонування підприємств та ґрунтуються на їх декомпозиції і вивченні в усьому різноманітті зв'язків і залежностей. Аналітична діяльність підприємства базується на сукупності методик та конкретних методів, які є традиційними та складають базис економічного та управлінського аналізу діяльності. Останнім часом поряд із «нормативними» методами аналітичної діяльності з'являються нові методичні підходи до оцінювання не тільки стану та тенденцій розвитку підприємств, але і середовища, у якому вони функціонують та розвиваються. Глобальні світові процеси супроводжувалися розробленням нових концепцій, прийомів, підходів до розв'язання складних задач, які виникали у результаті ускладнення умов функціонування об'єкта з урахуванням невизначеності середовища та багатофакторних ризиків. Це зумовило розширення інструментарію аналітичної діяльності з метою дослідження умов функціонування об'єкта. Одним із основних видів аналізу, метою якого є надання рекомендацій щодо розробки стратегій діяльності у різних ситуаціях, що характеризуються високим ступенем невизначеності, є ситуаційний аналіз, проведення якого складається з таких процедур: аналіз макрооточення, аналіз безпосереднього оточення, аналіз середовища підприємства, конфронтаційний аналіз, детальний аналіз параметрів маркетингової сукупності, синтез результатів [10, с. 50]

Слід зазначити, що у вирішенні завдань сучасного розвитку вітчизняних підприємств аналітикам доводиться поєднувати різні види аналізу, формувати власну аналітичну базу досліджень, вишукувати способи оцінювання чинників, щопливають на формування конкурентного потенціалу підприємства та його реалізацію. І цю роботу необхідно проводити як на рівні окремого підприємства, так і на рівні зовнішнього середовища, яке головним чином формує непередбачувані і неконтрольовані підприємством небезпеки. І в таких умовах зростає значення ситуаційного аналізу, який зосереджує на двох різних моментах, які вимагають особливої уваги: зовнішніх обставинах, у яких працює підприємств, або макросередовищі (*macro-environment*); внутрішніх обставинах, або мікросередовищі (*micro-environment*), пов'язаного з основними видами компетенцій, сильними і слабкими сторонами, можливостями ресурсів [11, с. 273]. Ситуацію у зовнішньому середовищі можна характеризувати за допомогою чинників, формалізованих у макроекономічних показниках, індексах, що характеризують різні аспекти макроекономічного середовища. Аналізуючи позицію України у міжнародних рейтингах, можна зробити висновок, що зовнішні респонденти оцінюють рівень вітчизняного розвитку низькими їх значеннями [8]. Проведений аналіз макроекономічної ситуації та її впливу на стан промислового розвитку узагальнено у табл. 1.

Як можна побачити з табл. 1, кардинальних змін, які би знайшли своє відображення у показниках промислового розвитку, не відбулося. Більше того, ситуація у промисловому секторі вказує на необхідність пошуку додаткових резервів для її поліпшення та вирішення проблем нестабільності у різних секторах економіки. Для з'ясування чинників, що зумовлюють незадовільну ситуацію у діяльності вітчизняних промислових підприємств, використано кількісний метод аналізу, зокрема метод кореляційно-регресійного

аналізу [13]. На основі застосування цього методу визначено залежність обсягів промислового виробництва від макроекономічних показників промислового сектору, яку відображає рівняння:

$$Y = 179,2 - 0,68X_1 + 0,47X_2 - 0,1X_3,$$

де Y – індекс промислової продукції; X_1 – індекс цін виробників промислової продукції 2003-2011 років; X_2 – темп зростання імпорту товарів протягом 2003-2011 років; X_3 – ступінь зношення основних засобів у промисловості протягом 2003-2011 років.

Рівняння значуще: наведена модель вказує на суттєву залежність промислового виробництва від імпорту промислової продукції та цінового фактора. Критерії адекватності моделі: $R = 0,92$; $R^2 = 0,85$; $F_{\text{розрах}} > F_{\text{табл}} = 9,54 > 6,59$ обґрунтовують висновок, що означені чинники мають суттєвий вплив на динаміку промислового виробництва.

Таблиця 1. Динаміка основних показників промислового розвитку протягом 2002-2011 років [12]

Показник	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Питома вага збиткових підприємств, %	41,5	40	38	37	35	33	39	40	41	41
Індекс цін виробників промислової продукції	105,7	111,1	124,1	109,5	114,1	123,3	123	114,3	118,7	114,2
Темп зростання інвестицій в основний капітал	108,9	131,3	128	101,9	119	129,8	97,4	58,5	99,4	122,4
Промислові підприємства, що займалися інноваціями, %	14,6	11,5	10	8,2	10	11,5	10,8	10,7	11,5	12,8
Темп зростання експорту товарів, %	10,41	28,53	41,64	4,96	12,1	28,4	35,8	-40,7	29,6	33
Темп зростання імпорту промислових товарів, %	7,62	35,6	25,96	24,64	24,6	34,7	41,1	-46,9	33,7	36
Індекс промислової продукції	107	115,8	112,5	103,1	106,2	107,6	94,8	78,1	111,2	107,6
Ступінь зношення основних засобів у промисловості	-	55,8	55,1	55,4	59,2	60	59,7	57,3	64,9	65

Результати аналізу дозволяють підсумувати, що рівень розвитку підприємств залежить від таких макроекономічних чинників, як: інвестиційне забезпечення, формування попиту на вітчизняну продукцію, залежність від імпорту, галузева структура та інноваційна активність. Вплинути на ці чинники окремому підприємству важко, а інколи взагалі неможливо. Додаткового дослідження потребують ті чинники, які важко кількісно оцінити чи подати у вигляді показника. У таких умовах зростає вагомість якісних методик досліджень. Разом з тим, істотним недоліком застосування більшості з них є те, що вони не враховують взаємозв'язку і взаємовпливу факторів і подій макро- і мікросередовища на діяльність підприємств. Методика QUEST-аналізу дозволяє усунути цей недолік [14]. Пропонується здійснити оцінювання взаємного впливу середовища функціонування підприємства на основі використання формату методики QUEST-аналізу. Це дозволить оцінити взаємозв'язок і взаємовплив досліджуваних чинників на основі побудови профілю середовища функціонування підприємств. Для побудови профілю пропонується сформулювати матрицю шляхом попарних порівнянь чинників внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства за допомогою формули:

$$r_{ij} = \frac{R_i}{r_j}; \quad r_{ji} = \frac{r_j}{R_i}, \quad (1-2)$$

де r_{ij} , r_{ji} – взаємозалежність і взаємовплив відповідно чинників внутрішнього і зовнішнього середовища; R_i – оцінений вплив чинників зовнішнього середовища; r_j – оцінений вплив чинників внутрішнього середовища.

Підсумок взаємного впливу чинників внутрішнього і

зовнішнього середовища на діяльність підприємства пропонується здійснювати наступним чином:

– розрахунок сумарного значення впливу зовнішнього середовища на стан підприємства визначити з допомогою формули:

$$S_{r_i} = \sum r_{ij}, \quad (3)$$

– розрахунок сумарного значення впливу внутрішнього середовища на формування зовнішнього середовища, у якому функціонує підприємство визначити з допомогою формули:

$$S_{r_j} = \sum r_{ji}, \quad (4)$$

Попри те, що цей підхід до оцінювання взаємного впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на результати діяльності підприємств має суб'єктивний характер, його застосування характеризується низкою переваг, серед яких слід назвати: можливість оцінювання комплексного впливу внутрішнього і зовнішнього середовища на результати діяльності підприємств та формування передумов їх майбутнього розвитку; визначення впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємств, що відображається на показниках, які оцінюють їх внутрішнє середовище; визначення впливу діяльності підприємств на формування макросередовища; виявлення тенденцій взаємного впливу макро- і мікросередовища на функціонування промислових підприємств.

Отримані у процесі проведеного дослідження результати характеру впливу мікро- та макросередовища на діяльність підприємства узагальнено за допомогою побудови зведеного профілю (табл. 2).

Таблиця 2. Зведений профіль середовища функціонування підприємства

Чинники середовища	Позначення	Ступінь впливу на підприємство	Характер впливу на підприємство: позитивний (+) негативний (-)	Інтегральний показник ступеня важливості чинника
Чинники зовнішнього середовища (R_i)				
Виконання програми промислового розвитку	F ₁	4	—	-4
податкова політика	F	2	+	2
стимулювання інноваційної діяльності	F ₃	3	-	-3
ефективність бюджетної підтримки	F ₄	2	-	-2
інфляційні процеси	F ₅	3	-	-2
енергоспоживання	F ₆	3	-	-3
вартість енергоресурсів	F ₇	3	-	-3
структура промисловості	F ₈	3	-	-3
рівень зношення ОФ	F ₉	4	-	-4
інноваційна діяльність	F ₁₀	2	+	+2
фінансовий стан промислових підприємств	F ₁₁	3	-	-3
інвестиційний потенціал	F ₁₂	2	+	2
залежність від імпорту	F ₁₃	3	-	-3
Чинники внутрішнього середовища (r_j)				
потенційні можливості задоволення внутрішнього ринку	f ₁	4	+	4
рівень зношення ОФ	f ₂	3	-	-3
рентабельність активів	f ₃	2	+	2
рентабельність власного капіталу	f ₄	2	+	2
продуктивність праці	f ₅	4	+	4
рівень антикризового управління	f ₆	4	+	4
фактична прибутковості бізнесу	f ₇	2	+	2
потенційна прибутковість бізнесу	f ₈	3	+	3
маркетингово-логістичний потенціал у логістичному ланцюгу постачання	f ₉	3	+	3
управлінський потенціал	f ₁₀	3	+	3
частка позиченого капіталу у активах	f ₁₁	3	+	3
рентабельність реалізації	f ₁₂	2	+	2
інноваційні можливості	f ₁₃	2	-	-2

Примітка: Шкала оцінювання ступеня впливу середовища на діяльність підприємства:

Змістовий опис градацій (оцінка впливу)	Числове значення
Сильний	5
Суттєвий	4
Помірний	3
Слабкий	1
Відсутній	0

Виявлені можливості та загрози зовнішнього середовища, а також сильні та слабкі сторони підприємства не тільки по-різному впливають на передумови його розвитку, але й мають для цього неоднакову значущість. Досліджуючи зовнішнє і внутрішнє середовище, необхідно враховувати те, що вплив сильних сторін підприємства підсилює його можливості, послаблюючи дію загрозливих чинників, а вплив слабких сторін підприємства на ринкові можливості є негативним і послаблюючим, при цьому

посилюється дія загрозливих факторів.

Розуміння вагомості впливу чинників середовища на діяльність підприємств дозволяє комплексно здійснювати пошук заходів щодо підвищення ефективності їх роботи та забезпечення послідовної трансформації на вищий рівень розвитку. Результати аналізу оцінювання взаємозв'язку досліджених чинників зовнішнього і внутрішнього середовища у межах запропонованої методики зображено на рис. 2.

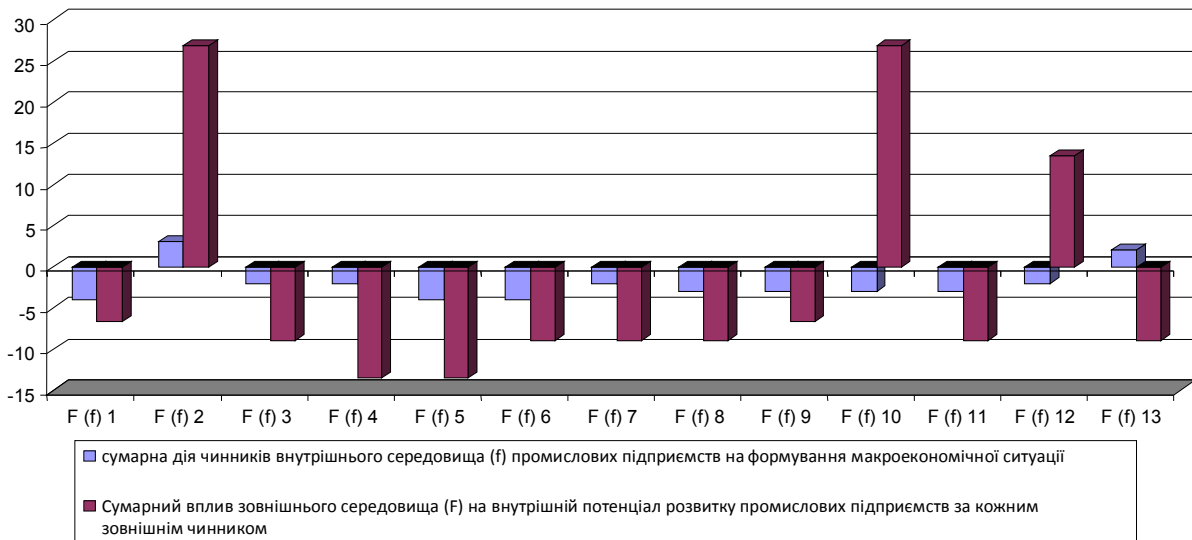

Рис. 2. Порівняльна характеристика взаємного впливу зовнішнього середовища на результати діяльності підприємства та вплив діяльності підприємства на формування макросередовища

За результатами проведеного дослідження можна виокремити наступні характеристики взаємного впливу чинників зовнішнього і внутрішнього середовища на діяльність підприємства:

- сприятливі можливості для майбутнього розвитку складають наступні зовнішні чинники: податкова політика (R_2 – податковий кодекс деякою мірою зменшує податкове навантаження на промислові підприємства); інноваційна діяльність (R_{10}); інвестиційний потенціал (R_{12});
- найбільш загрозливими є такі чинники: неефективність бюджетної підтримки (R_4 – відшкодування ПДВ), інфляційні процеси (R_5);
- сильні сторони для майбутнього розвитку складають наступні внутрішні чинники: управлінський потенціал (r_{10}), рівень рентабельності реалізації (r_{12});
- суттєву перешкоду становить технічна складова розвитку промислових підприємств – рівень зносу основних засобів (r_2).

Таким чином, отримані результати дозволяють зробити висновок про те, що за сучасних умов кардинально покращити непросту ситуацію у діяльності значної частки вітчизняних підприємств неможливо. Важливим є пошук інноваційних рішень, що дозволять забезпечити їх стійкість до несприятливих зовнішніх і внутрішніх впливів, підтримати належний рівень ефективності та спрямуватимуть їх розвиток у бік якісних трансформаційних перетворень.

Отже, здійснення аналітичної діяльності на підприємстві є передумовою виявлення тих резервів, які можна використати для подолання слабких сторін та потенційних загроз на шляху до вирішення поставлених цілей його розвитку. Важливим є дотримання критеріїв аналітичної діяльності, до яких слід зарахувати: простоту, зрозумілість, інформативність, достовірність, актуальність і своєчасність, релевантність, прогнозованість, практичну цінність, можливість використання для подальших досліджень, зрозумілий формат проведення. Слід наголосити на необхідності

кваліфікованих працівників, які спроможні професійно виконувати аналітичну функцію. У такому контексті вагомого значення набуває принцип самонавчання в організації, а також формування системи винагороди і мотивації за знання та виконувану роботу. Його реалізація дозволить підприємствам самостійно розробляти і впроваджувати аналітичні технології для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Базовими вимогами формування таких технологій повинно стати: впровадження власних облікових систем; формування на базі даних бухгалтерського обліку, звітності структурних підрозділів управлінської бази даних; запровадження власної бази даних, яка б накопичувала інформацію про результати ретроспективної аналітичної діяльності та дозволяла проводити поточний моніторинг ситуації на підприємстві як на рівні внутрішнього, так і зовнішнього середовища;

Звертає на себе увагу досвід підприємств, які, незважаючи на складні умови зовнішнього оточення, максимально реалізують свій економічний потенціал. Аналізуючи статистичну інформацію щодо фінансових результатів їх діяльності можна зробити висновок про те, що в складних умовах посткризового відновлення частка таких підприємств забезпечує прибуткову діяльність. На нашу думку, спроможність ідентифікувати проблеми та швидко реагувати на них є одним із тих інструментів, що дозволяє їм вчасно виявляти загрози та гнучко реагувати на них. А відтак, заслуговують на увагу сучасні способи та методи здійснення аналітичної діяльності підприємства. Особливо важливим є вибір методик якісного дослідження середовища, залучення професіоналів до їх використання.

Подальші дослідження необхідно здійснювати у напрямі удосконалення та розширення методології вивчення зовнішнього середовища та звертати більше уваги на методику ситуаційного аналізу.

Список літератури

1. Экономический потенциал административных и производственных систем: [монография] [Текст] / Под общей ред. О. Ф. Балацкого. – Сумы: ИТД "Университетская книга", 2006. – 973 с.
2. Друкер П. Задачи в XXI веке [Текст] / П. Друкер; пер. с англ. – М.: Вильямс, 2001. – 270 с.
3. Thomas H. Davenport, Jeanne G. Harris. Competing on analytics: the new science of winning [Текст] / Harvard business school publishing corporation, 2007.
4. Миронов С. Чому не використовують аналітичні технології [Електронний ресурс] / Сергій Миронов. – Режим доступу : <http://www.bi-grouplabs.ru>
5. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства [Текст]: [навчальний посібник] / Г. В. Савицька; 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с.
6. Макроекономіка та макроекономічна політика [Текст]: [навчальний посібник] / А. Ф. Мельник, Т. Л. Желюк, О. В. Длугопольський, О. В. Паухник; за наук. ред. А. Ф. Мельник. – К.: Знання, 2008. – 699 с.
7. Прогнозування зовнішньої стійкості економіки України [Електронний ресурс]: [аналітична записка] / Національний інститут стратегічних досліджень. – К.: НІСД, 2013. – 30 с. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>
8. The Global Copetition Index.: Prioritizing the Economic Policy Agenda. [Електронний ресурс] / Xavier Sala I Martin, Jennifer Blank and other. – World Economsc Forum / The Global Competitiveness Report. – Режим доступу: <http://www.weforum.org>.
9. Бойченко А. В. Засоби аналізу макроекономічних показників [Текст] / А. В. Бойченко, В. Р. Сенченко. – Реєстрація, зберігання і обробка даних. – 2000. – Т. 7. – № 1. – С. 43-51.
10. Гордієнко П. Л. Стратегічний аналіз [Текст]: [навчальний посібник] / П. Л. Гордієнко, Л. Г. Діковська, Н. В. Яшкіна; 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Алерта, 2008. – 478 с.
11. Сазерленд Дж. Стратегический менеджмент. Ключевые понятия [Текст] / Дж. Сазерленд, Д. Кэнуэлл, пер. с англ. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. – 440 с.
12. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Лук'яненко І. Г. Економетрика [Текст]: [підручник] / І. Г. Лук'яненко, Л. І. Краснікова. – К.: Знання, КОО, 1998. – 494 с.
14. Гайдаенко Т. А. Маркетинговое управление. Полный курс MBA. Принципы управленческих решений и российская практика [Текст] / Т. А. Гайдаенко. – М.: Эксмо, 2005. – 480 с.

РЕЗЮМЕ

Полянская Алла

Аналитический аспект исследования макроэкономических тенденций, влияющих на развитие предприятия
Рассмотрены теоретические и практические аспекты исследования среды функционирования отечественных предприятий. Обращено внимание на современные количественные и качественные методики ее диагностирования для выявления ограничивающих факторов, а также потенциальных возможностей будущего развития. Предложена методика качественного оценивания среды функционирования предприятия.

RESUME

Poljanska Alla

Analytical aspects of the study of macroeconomic trends that affect the development of the enterprise
The theoretical and practical aspects research of national enterprises functioning environment are considered. The attention is paid to the modern quantity and quality methods for diagnostic of environment and determine of future development potential abilities. The method of quantity assessment of enterprise's functioning environment is proposed.

Стаття надійшла до редакції 01.03.2013 р.